Spominske slovesnosti za žrtvami komunizma

Ivo Žajdela

FOTO: IVO ŽAJDELA

Ljubljanski pomožni škof Jože Kvas blagoslavlja spominske plošče v Dobrniču.

V nedeljo so bile v štirih krajih slovesnosti s postavitvijo spominskih plošč žrtvam komunističnega nasilja. V **Cerkljah** na Gorenjskem je na spomeniku (na pokopališču) zapisanih 130 imen. Od tega je bilo okoli trideset prisilno mobiliziranih v nemško vojsko, drugi pa so bili večinoma domobranci. Prva žrtev partizanov je bil Jože Jenko, oče sedmih otrok. Vpričo otrok so ga zverinsko ubili v domači hiši ponoči 6. avgusta 1942. Jerneja Vombergarja so partizani ubili na Šenturski gori. Stanka Osenarja, komandanta domobranske postojanke v Cerkljah, so po vojni najprej obsodili na dvajset let ječe, nato pa leta 1946 na smrt. Domačina Stanka Erzarja, župnika v Ribnici, so po vojni zaprli kot mnogo drugih duhovnikov. Nekega dne leta 1951 so ga odgnali z delovišča Žale. Mrtvega so »našli« na Jezerskem in rekli, da so ga ustrelili na begu. Neznano kam so od doma odpeljali tudi župana Franca Jakopina. Na spomeniku sta zapisana tudi Rado in Ksenija Hribar, lastnika gradu Strmol. Partizani so ju odpeljali na Štefanjo goro, ju tam zverinsko mučili in nato nekje pri Mačah ubili.

Domači terenci so po vojni pobijali (v vodiški gmajni) tudi tiste, ki so bili po pomilostitvi spuščeni iz taborišča v Šentvidu (okoli pet Brničanov, med njimi Vinko Skubic in Janez Hribar).

Mašo in simbolni pokop je vodil prelat in arhidiakon Melhior Golob. Pri spomeniku so govorili Vitomir Gros, kranjski župan, Tine Velikonja, predsednik Nove slovenske zaveze, Alojz Žibert iz združenja nemških mobilizirancev, Stanislav Klep in nečak umorjenih Hribarjev z gradu Strmol.

Melhior Golob je pogrebni obred opravil tudi v **Predosljah**, kjer je na spominskih ploščah 47 imen (šest žrtev pa jih ni zapisanih). Govor je imel poslanec Ignac Polajnar.

V **Dobrniču** je na spominskih ploščah 174 imen (9 jih ni zapisanih). Pet žrtev so partizani ubili 8. septembra 1942. To so bili Anton Novak (oče, roj. 1874), Anton Novak (sin), Jože Sirk, Lovrenc Trunkel in Franc Udovč, oče petih otrok. Partizani bi tisto noč v Roženplju verjetno ubili pet Novakovih, vendar so štirje sinovi poskakali skozi okno; Antona je zadelo, drugi trije so se rešili, vendar so bili ubiti po koncu vojne.

Že pred tem so 18. junija ubili Feliksa Bestra, Ano Kaplan, Franca Jeniča in še nekatere druge.

3. julija so v partizanskem taborišču na Kremenjaku pri Selah (pri Šumberku) ubili Jožefa Egra, ki je prišel nakupovat hrano kot nabavni referent za Baragovo semenišče. Ti umori so ljudi dobrniške župnije prisilili v samoobrambo, tako da se je zbralo kar blizu 400 domobrancev.

Mašo zadušnico in simbolni pokop je vodil ljubljanski pomožni škof Jože Kvas. Nekaj besed je povedal trebanjski župan Ciril Pungartnik, vendar je potem med govorom Antona Drobniča (NSZ) slovesnost protestno zapustil. Drobnič je namreč med drugim omenil tudi, da je bila v Dobrniču pred nekaj dnevi obletnica prvega kongresa AFŽ (sopotnice revolucije), na katero so poslali pozdravne brzojavke tudi državni organi. Ti pa doslej niso izdali nobene uradne listine o ubitih, napisanih na spominskih ploščah.

Spominska slovesnost je bila tudi v **Veliki Račni** pri Grosupljem (na hribčku Kopanje). Na spominski plošči je 46 imen.